İslam'da Bilgi ve Bilginin Kaynakları

DKAB.10.1.1. İslam'da bilginin yerini ve kaynaklarını çözümleyebilme

HATIRLAYALIM

- İslam düşüncesinde bilginin üç kesin kaynağı selim akıl, salim duyular ve sadık haberdir.
- Sadık haber; peygamberlerin getirdiği vahiy ile yalan üzere birleşmesi imkânsız toplulukların aktardığı mütevatir haberleri kapsar.
- Rüya, keşif ve ilham kişisel ve öznel tecrübeler olup başkaları için bağlayıcı bir dinî hüküm kaynağı teşkil etmez.

1 EŞLEŞTİRME

İslam'da bilgi kaynaklarını temel nitelikleriyle eşleştiriniz.

Selim Akıl	Salim Duyular	Sadık Haber	Rüya ve İlham
Doğru muhakeme	Yanılsamasız algı	Vahiy ve mütevatir	Öznel (Bağlamaz)

- ☐ 1. Selim Akıl
- ☐ 2. Salim Duyular
- ☐ 3. Mütevatir Haber
- ☐ 4. İlham ve Rüya

a) Önyargı ve aşırılıktan uzak, doğru muhakeme yapan akıl

b) Kişiye özel olup başkaları için bağlayıcı dinî delil sayılmayan bilgi

c) Dış dünyayı yanılsamasız algılayan sağlıklı beş duyu

d) Yalan üzere birleşmesi imkânsız bir topluluğun aktardığı bilgi

2 KISA CEVAP

Görseldeki ayet kartında geçen 'Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?' (Zümer 9) hitabının vurguladığı temel mesajı yazınız.

ZÜMER SURESİ · 9. AYET

"Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?"

İlim ve tefekkürün insan hayatındaki üstün değeri

3 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Selim aklın salim duyularla birlikte çalışarak insanı doğru bilgiye nasıl ulaştırdığını kısaca açıklayınız.

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki bilgi şemasında Kur'an-ı Kerim ayetlerinin günümüze kadar hiçbir değişikliğe uğramadan aktarılmasını sağlayan 'sadık haber' türü aşağıdakilerden hangisidir?

SADIK HABER: KESİN BİLGİ KAYNAĞI

Mütevatir Haber	Peygamberin Haberi
Kur'an-ı Kerim nakli	Sahih vahiy ve sünnet

(A) Mütevatir haber (Güvenilir toplulukların ortak nakli)

(B) İlham yoluyla kalbe doğan kişisel sezişler

(C) Sadık rüyalarla öğrenilen bireysel deneyimler

(D) Tek bir kişinin aktardığı rivayetler

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İslam'da bilginin kaynaklarıyla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

Selim Akıl	Öznel Bilgi	Suffe Mektebi	Salim Duyu
Tefekkür	Rüya bağlamaz	Öğretim merkezi	Fiziksel dünya

	D	Y
İslam düşüncesinde selim akıl, salim duyular ve sadık haber kesin bilgi kaynaklarıdır.	☐	☐
Bir kişinin gördüğü rüya, bütün Müslümanlar için bağlayıcı bir dinî hüküm oluşturur.	☐	☐
Hz. Peygamber, Mescid-i Nebevi'nin yanına Suffe'yi yaptırarak ilme verdiği önemi göstermiştir.	☐	☐
Salim duyular doğrudan metafizik ve gayb âlemini deney yoluyla inceler.	☐	☐

6 KISA CEVAP

İslam bilginlerinin rüya ve keşfi neden genel geçer bir dinî hüküm kaynağı saymadıklarını kısaca yazınız.

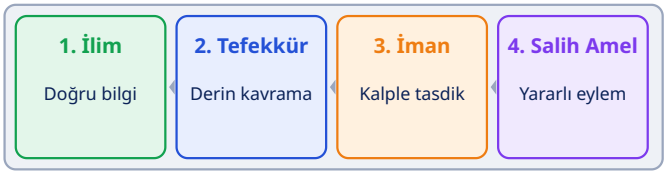
7 TABLOYU TAMAMLA

Bilgi kaynakları tablosundaki boşlukları uygun açıklamalarla tamamlayınız.

Bilgi Kaynağı	Temel Özelliği	Örnek Bilgi Alanı
Selim Akıl	Mantıksal çıkarım ve tefekkür	
	Gözlem ve deneyle doğrudan algılama	Suyun yüz derecede kaynamasını ölçme
Vahiy (Sadık Haber)		Ahiret hayatı ve ibadetlerin yapılışı
	Bireysel ve öznel kavrayış	

8 SIRALAMA

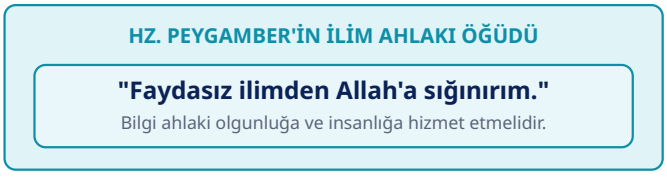
Görselde verilen bilginin ahlaka ve amele dönüşme basamaklarını 1'den 4'e kadar mantıksal sıraya diziniz.

- ☐ Edinilen doğru bilgiye kalben inanıp güven duyma (İman)
- ☐ Bilgiyi akıl süzgecinden geçirerek derinden kavrama (Fehm / Tefekkür)
- ☐ Doğru bilgiyi insanlığın ve toplumun yararına eyleme dönüştürme (Salih Amel)
- ☐ Merak, araştırma ve sağlam kaynaklardan doğru bilgi edinme (İlim)

9 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

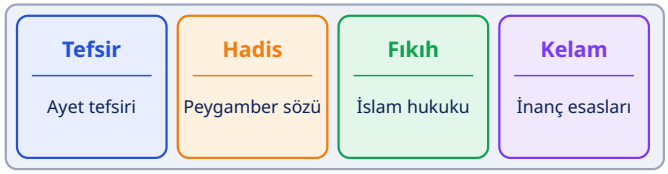
Görseldeki kütüphane panosunda Hz. Peygamber'in 'Faydasız ilimden Allah'a sığınırım' duasından hareketle İslam'ın bilgiye bakışını en iyi özetleyen yargı hangisidir?

- (A) Bilgi, insanın ahlaki olgunluğuna ve insanlığın yararına hizmet etmelidir.
- (B) Maddi kazanç ve dünyevi başarı getiren araştırmalara öncelik verilmelidir.
- (C) Düşünce ve akıl yürütme yerine geleneksel kabullerle yetinilmelidir.
- (D) Gözlem ve deneyle kanıtlanamayan metafizik alanlar araştırılmamalıdır.

10 EŞLEŞTİRME

İslam medeniyetinde gelişen ilim dallarını inceleme alanlarıyla eşleştiriniz.

- ☐ 1. Tefsir
- ☐ 2. Hadis
- ☐ 3. Fıkıh
- ☐ 4. Kelam

a) İslam'ın ibadet ve sosyal hayat kurallarını belirleme

b) Kur'an ayetlerinin anlamlarını açıklama ve yorumlama

c) İslam inanç esaslarını akli delillerle savunma

d) Hz. Peygamber'in söz, eylem ve onaylarını inceleme

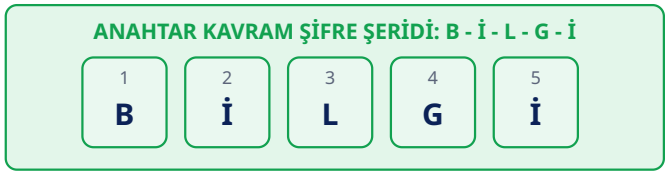
11 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İslam'da bilginin kullanım alanlarıyla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
İslam dini hem vahiy bilgisini hem de akıl ve bilimsel araştırmayı teşvik eder.	☐	☐
Bilgiyi sırf başkalarına üstünlük taslamak veya zarar vermek için kullanmak kınanmıştır.	☐	☐
Suffe mektebinde yetişen sahabeler İslam coğrafyasında öğretmenlik yapmıştır.	☐	☐
Selim akıl, insanın bencil arzularını dinin ve hakkın üstünde tutan akıldır.	☐	☐

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen dinî kavramları kutulara yazınız. Numaralı kutulardan 'BİLGİ' kelimesini bulunuz.

İnsanın gerçeği sezme ve doğru karar verme yetisi ☐☐☐☐☐☐☐

Kalbe doğan öznel seziş ve kavrayış ☐☐☐☐☐

Araştırma ve öğrenme yoluyla elde edilen düzenli bilgi ☐☐☐☐

Duyu organlarıyla algılanamayan bilinmezler âlemi ☐☐☐☐

Gönülden bağlanma ve tasdik etme bilinci ☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.